

Dokument č. 1 – 30. november 2002
Deklarácia európskych ministrov odborného vzdelávania a prípravy
a Európskej komisie
z konferencie, konanej v Kodani 29. a 30. novembra 2002 o rozšírenej európskej
spolupráci v odbornom vzdelávaní a príprave

„KODANSKÁ DEKLARÁCIA“

Už viac rokov zohráva spolupráca na európskej úrovni v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy rozhodujúcu úlohu pri formovaní budúcej európskej spoločnosti.

Ekonomický a sociálny rozvoj v Európe počas poslednej dekády zdôraznil potrebu európskej dimenzie vo vzdelávaní a odbornej príprave. Okrem toho prechod k ekonomike založenej na poznatkoch, schopnej udržovať hospodársky rast s viacerými a lepšími pracovnými miestami ako i s väčšou sociálnou súdržnosťou prináša nové výzvy k rozvoju ľudských zdrojov.

Rozširovanie Európskej únie prináša nový rozmer a rad výziev, príležitostí a požiadaviek pracovať v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy. Je zvlášť dôležité, aby vstupujúce členské štáty boli prijímané ako partneri pre budúcu spoluprácu pri iniciatívach vo vzdelávaní a odbornej príprave na európskej úrovni už od samého začiatku.

Úspešný rozvoj európskych programov vzdelávania a odbornej prípravy je kľúčovým faktorom pre zlepšenie spolupráce na európskej úrovni.

Bolonská deklarácia o vysokoškolskom vzdelávaní z júna 1999 znamenala začiatok novej rozšírenej európskej spolupráce v tejto oblasti.

Zasadnutie Európskej rady v Lisabone v marci 2000 uznalo dôležitú úlohu vzdelávania ako integrálnej súčasťi ekonomickej a sociálnej politiky, ako nástroja na posilnenie konkurencieschopnosti Európy vo svete a ako záruky pre zaistenie súdržnosti našich spoločností a plného rozvoja jej občanov. Európska rada predložila strategický cieľ EÚ - stať sa najdynamickejšou, na poznatkoch založenou ekonomikou vo svete. Rozvoj vysokokvalitného odborného vzdelávania a prípravy je rozhodujúcou a integrálnou súčasťou tejto stratégie, zvlášť v otázkach podpory sociálnej integrácie, súdržnosti, mobility, zamestnateľnosti a konkurencieschopnosti.

Správa „Konkrétne budúce ciele systémov vzdelávania a odbornej prípravy“, schválená na zasadnutí Európskej rady v Štokholme v marci 2001, určila nové oblasti pre spoluprácu na európskej úrovni na dosiahnutie cieľov prijatých Európskou radou v Lisabone. Tieto oblasti sú založené na troch strategických cieľoch správy - zlepšenie kvality a efektívnosti systémov vzdelávania a odbornej prípravy v EÚ, uľahčenie prístupu k systémom vzdelávania a odbornej prípravy pre všetkých, otvorenosť systémov vzdelávania a odbornej prípravy širšiemu svetu.

V Barcelone v marci 2002 Európska rada schválila Pracovný program, ktorý nadväzuje na správu o cieľoch, s výzvou, aby sa európske vzdelávanie a odborná príprava stali do roku 2010 referenciou svetovej kvality. Ďalej vyzýva k ďalším krokom na zavedenie nástrojov na zabezpečenie transparentnosti diplomov a kvalifikácií, ktoré by obsahovali podporu aktivít podobných bolonskému procesu, ale prispôbených oblasti odborného vzdelávania a prípravy.

V odpovedi na mandát z Barcelony Rada EÚ (vzdelávanie, mládež a kultúra) prijala 12. novembra 2002 Rezolúciu o zvýšenej spolupráci v odbornom vzdelávaní a príprave. Táto rezolúcia vyzýva členské štáty a EK, v rámci svojich kompetencií, zapojiť kandidátske štáty a štáty EFTA-EEA ako aj sociálnych partnerov k podpore zvýšenej spolupráce v odbornom vzdelávaní a príprave.

Stratégie celoživotného vzdelávania a mobility sú podstatné pre podporu zamestnatelnosti, aktívneho občianstva, sociálnej integrácie a osobného rozvoja. Rozvoj Európy založenej na poznatkoch a zabezpečenie otvorenosti európskeho trhu práce pre všetkých sú hlavnými výzvami pre systémy odborného vzdelávania a prípravy v Európe a pre všetkých zúčastnených partnerov. Platí to aj pre nutnosť adaptácie týchto systémov novému vývoju a meniacim sa požiadavkám spoločnosti. Zvýšená spolupráca v oblasti odborného vzdelávania a prípravy bude dôležitým prínosom pre zaistenie úspešného rozšírenia Európskej únie a pri plnení cieľov stanovených Európskou radou v Lisabone. Cedefop a Európska vzdelávacia nadácia sú dôležitými inštitúciami pri podpore tejto spolupráce.

Podstatná úloha sociálnych partnerov v spoločensko-ekonomickom rozvoji sa odráža ako v kontexte európskeho sociálneho dialógu tak aj v rámci akcií európskych sociálnych partnerov v oblasti celoživotného rozvoja schopností a kvalifikácií, odsúhlasenom v marci 2002. Sociálni partneri majú nepostrádateľnú úlohu v rozvoji, oceňovaní a uznávaní odborných schopností a kvalifikácií na všetkých úrovniach a sú partnermi pri podpore zvýšenej spolupráce v tejto oblasti.

Hlavné priority, ktoré budú sledované v rámci zvýšenej spolupráce v odbornom vzdelávaní a príprave:

Na základe týchto priorít sa snažíme zvýšiť dobrovoľnú spoluprácu v odbornom vzdelávaní a príprave, aby sme podporili vzájomnú dôveru, transparentnosť a uznávanie schopností a kvalifikácií a tým položili základy na zvýšenie mobility a na uľahčenie prístupu k celoživotnému vzdelávaniu.

Európska dimenzia

- Posilnenie európskej dimenzie v odbornom vzdelávaní a príprave s cieľom zlepšiť užšiu spoluprácu, aby sa uľahčila a podporila mobilita, rozvíjala spolupráca medzi inštitúciami, partnerstvami a ďalšie nadnárodné iniciatívy, aby sa vytvoril profil európskeho vzdelávania a odbornej prípravy v medzinárodnom kontexte tak, aby Európa bola uznávaná ako svetový model pre študentov.

Transparentnosť, informácie a poradenstvo

- Zvyšovanie prehľadnosti v odbornom vzdelávaní a príprave prostredníctvom implementácie a racionalizácie informačných nástrojov a sietí vrátane integrácie už existujúcich nástrojov, akými sú európske CV, doložky k vysvedčeniam a diplomom, spoločný európsky referenčný rámec pre jazykové schopnosti a EUROPASS do jednotného rámca.
- Posilnenie politík, systémov a praktík, ktoré podporujú informácie, vedenie a poradenstvo v členských štátoch na všetkých úrovniach vzdelávania, odbornej prípravy a zamestnania, zvlášť v otázkach týkajúcich sa prístupu k učeniu, odbornému vzdelávaniu a príprave, prenosu a uznávaniu schopností a kvalifikácií, aby sa podporila pracovná a geografická mobilita občanov v Európe.

Uznávanie schopností a kvalifikácií

- Zisťovanie ako možno transparentnosť, porovnateľnosť, prenosnosť a uznávanie schopností a/alebo kvalifikácií medzi rôznymi krajinami a na rôznych úrovniach zlepšiť vývojom referenčných stupňov, spoločných princípov pre udeľovanie certifikátov a spoločných opatrení vrátane systému prenosu kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu.
- Zvyšovanie podpory rozvoja schopností a kvalifikácií posilňovaním spolupráce a koordinácie na sektorových úrovniach, najmä zapojením sociálnych partnerov. Tento prístup ilustrujú niektoré iniciatívy v rámci Spoločenstva, na bilaterálnej i multilaterálnej báze, vrátane tých, ktoré sa v rámci rôznych sektorov zamerali na vzájomné uznávanie kvalifikácií.
- Rozvoj súboru spoločných princípov týkajúcich sa uznávania neformálneho a neinštitucionálneho vzdelávania s cieľom zabezpečenia väčšej kompatibility medzi prístupmi v rôznych krajinách a na rozličných úrovniach.

Zabezpečenie kvality

- Podpora spolupráce pri zabezpečení kvality so zvláštnym dôrazom na výmenu modelov a metód ako aj spoločných kritérií a princípov pre zabezpečenie kvality v odbornom vzdelávaní a príprave.
- Venovanie pozornosti vzdelávacím potrebám učiteľov a školiteľov v rámci všetkých foriem odborného vzdelávania a prípravy.

Princípy, ktoré podporia zvýšenú spoluprácu v odbornom vzdelávaní a príprave

- Spolupráca by mala byť založená na cieľoch, ktoré budú sledované do roku 2010, predložených Európskou radou v súlade s detailným Pracovným programom a ďalšími dokumentmi rozvíjajúcimi správu „Konkrétne budúce ciele systémov odborného vzdelávania a prípravy“ v súlade s cieľmi, ktoré stanovila Rada EÚ (vzdelávanie, mládež a kultúra).
- Opatrenia by mali byť dobrovoľné a rozvíjané v rámci spolupráce „zdola-nahor“.
- Iniciatívy musia byť zamerané na potreby občanov a užívateľov.
- Spolupráca by mala integrovať a zapájať členské štáty, Komisiu, kandidátske krajiny, krajiny EFTA –EEA a sociálnych partnerov.

Následné kroky tejto deklarácie, ktorými by mala byť zaistená účinná a úspešná implementácia zvýšenej európskej spolupráce v odbornom vzdelávaní a príprave:

1. Implementácia zvýšenej spolupráce v odbornom vzdelávaní a príprave bude postupne integrovanou súčasťou krokov vychádzajúcich zo správy o budúcich cieľoch. Komisia zohľadní tento integrujúci prístup vo svojich správach pre Radu EÚ (vzdelávanie, mládež a kultúra) v rámci harmonogramu prijatého pre prácu na správe o budúcich cieľoch. Snahou je úplná integrácia zvýšenej spolupráce v odbornom vzdelávaní a príprave do následných krokov na správe o budúcich cieľoch.
2. Existujúce pracovné skupiny Komisie, ktoré dostanú podobné postavenie ako pracovné skupiny v rámci následných krokov správy o budúcich cieľoch, v budúcnosti zahrňujúce

členské štáty, štáty EFTA – EEA, kandidátske štáty a európskych sociálnych partnerov na európskej úrovni, budú pokračovať v práci s cieľom zaistenia účinnejšej implementácie a koordinácie zvýšenej spolupráce v odbornom vzdelávaní a príprave. Neformálne stretnutia generálnych riaditeľov pre odborné vzdelávanie, ktoré prispeli k iniciatíve v Bruggách v roku 2001, budú hrať dôležitú úlohu pri zameraní a oživení ďalšej práce.

3. V tomto rámci bude až do roku 2004 pozornosť zameraná na konkrétne oblasti, v ktorých už bol urobený pokrok: rozvoj jednotného rámca transparentnosti, prenos kreditov v odbornom vzdelávaní a príprave a rozvoj nástrojov kvality. Ďalšie oblasti, ktoré budú okamžite zahrnuté ako integrovaná súčasť práce na následných krokoch pre plnenie správy o budúcich cieľoch, organizovaných v ôsmich pracovných skupinách a jednej vedúcej skupiny (indikátory) bude celoživotné vedenie, neformálne vzdelávanie a príprava učiteľov a školiteľov v odbornom vzdelávaní a príprave. Komisia bude informovať o pokroku v týchto aktivitách vo svojej správe o ktorej je zmienka v odstavci 1.

Ministri zodpovední za odborné vzdelávanie a prípravu a Európska komisia potvrdili nutnosť zasadzovať sa za ciele a priority stanovené v tejto deklarácii a podieľať sa spolu so sociálnymi partnermi na zvýšenej spolupráci v odbornom vzdelávaní a príprave. Stretnutie o dva roky bude venované zhodnoteniu dosiahnutého pokroku a návrhu ďalších priorít a stratégií.